

Ministerieel besluit houdende bescherming als monument van het domein Ronsevaal met het landhuis Ronsevaal met dienstgebouwen en de villa Les Trembles, het omliggende park, en de percelen met de vijver in het natuurgebied De Gerstjens te Aalst

DE VLAAMSE MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BINNENLANDS BESTUUR,
INBURGERING, TOERISME EN VLAAMSE RAND

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006 en 27 maart 2009;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2009 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009, 4 december 2009, 6 juli 2010, 7 juli 2010, 24 september 2010, 19 november 2010, 13 mei 2011, 10 juni 2011, 9 september 2011 en 14 oktober 2011;

Gelet op het ministerieel besluit van 7 juli 2011 houdende vaststelling van een ontwerp van lijst van als monument te beschermen Het domein Ronsevaal met het landhuis Ronsevaal met dienstgebouwen en de villa Les Trembles, het omliggende park, en de percelen met de vijver in het natuurgebied De Gerstjens te Aalst;

Gelet op de behandeling van de uitgebrachte adviezen en ingediende bezwaren door Onroerend Erfgoed Oost-Vlaanderen op datum van 12 januari 2012, zoals voorgelegd aan de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 2 februari 2012,

BESLUIT: 03 MEI 2012

Artikel 1. Wordt beschermd overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006 en 27 maart 2009:

Wegens de historische en de wetenschappelijke en de artistieke en de sociaal-culturele waarde:

- als monument

Het domein Ronsevaal met het landhuis Ronsevaal met dienstgebouwen en de villa Les Trembles, en het omliggende park en de percelen met de vijver in het erkend natuurgebied De Gerstjens, gelegen te

AALST, Brusselse Steenweg 211, 213

AALST (EREMBODEGEM), Brusselbaan 2, Gerstenstraat z.nr.

bekend ten kadaster:

AALST, 11e afdeling, sectie A, perceelnummers 1034B, 1034C, 1041E, 1045D, 1045F, 1046C, 1047E, 1047G, 1047H, 1944 (deel), 1946A (deel), 1947A, 1948E, 1949 (deel), 984B2, 992B, 992C, 993, 994, 995A, 997C, 997D, 998B, 999B

AALST, 4e afdeling, sectie G, perceelnummers 111D, 111E, 113A, 114B, 68, 69, 71C, 89B, 91A, 91G, 93E, 93F, 94C, 94D, 95A, 95B, 96A, 97C, 98A, 99F, 99G

zoals afgebakend op bijgevoegd plan

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Historische waarde:

- Ronsevaal heeft een historische waarde door de associaties met de Belgische (industriële) geschiedenis en politiek, namelijk de vroegere eigenaars, minister Léon De Bruyn (1838-1908) en financier Louis Camu (1905-1976), Koninklijk Commissaris voor de Hervorming van de Belgische Administratie. Door de familie Schellekens-Jelie is het domein ook gerelateerd aan de geschiedenis van Dendermonde en het industriële verleden van Aalst.

- Ronsevaal is van historische waarde als representatief en gaaf bewaard voorbeeld van een buitenhuis harmonisch ingeplant in een ruime parkaanleg gerealiseerd vanaf het einde van de 19de eeuw in landschappelijke stijl met slingerpaden, zichtassen, vijver, parkweiden, boomgroepen en parkbossen, waarin een rijk gevarieerde beplanting voorkomt met een interessante en vrij unieke bomencollectie, en met de karakteristieke aanhorigheden zoals de ijskelder.

- Ronsevaal is één van de weinig resterende eind 19de-eeuwse buitenplaatsen rond de stad Aalst die visueel gaaf bewaard is gebleven, waardoor het goed een regionale zeldzaamheidswaarde heeft. Het domein vervult sinds het eind van de 19de eeuw een beeldbepalende rol in het straatbeeld.

Historische, in casu architectuur-historische waarde:

- Als goed voorbeeld van een landgoed dat beantwoordt aan de geijkte typologie met een herenhuis met verzorgd gedetailleerde architectuur in eclectische bouwstijl uit 1890-96, met een rijk ingericht interieur kenmerkend voor de bouwtijd, zoals een neogotisch ingerichte vestibule met waardevolle schouwmantel, eiken lambrisering en deuren met briefpanelen, gedecoreerde zoldering en parket; traphal met mozaïekvloer en houten bordestrap, verschillende salons met marmeren schouwen en parketvloer, dienstrap en souterrainkeukens.

- Het koetshuis met paardenstallen uit dezelfde bouwperiode vertoont een typische architectonische vormgeving met kenmerkend interieur voorzien van bakstenen bevoering en zoldering met typische troggewelfjes. In het koetshuis treft men de nog intacte uitrusting aan met houten boxen en smeedijzeren ruiven in de paardenstalling, rechts ervan bevindt zich de hondenkennel met ijzeren tralie.

- De architectonische gedetailleerde vormgeving van de bedrijfsgebouwen met pittoresk karakter uit 1892-1896, bestaande uit een inrijpoort, een tuinmanshuis met 'jachtkamer' of Vlaamse kamer en een dienstvleugel met karhuis, stal, werkhuis en oranjerie geschaard rondom het dienst erf.

De 'jachtkamer' van de dienstwoninginrichting heeft een inrichting in 'Vlaamse stijl' met schouw, vloer van kleurrijk gedecoreerde cementtegels en beschilderde balkenzoldering.

- Het kasteelhek van smeedijzer tussen bakstenen pilasters aan de steenweg en het smeedijzeren parkhek tussen hardstenen pijlers op de oude grens van het park ten westen.

- De pittoreske Villa 'Les trembles', een gerietdekte villa van 1930, die verwijst naar de Engelse cottage-architectuur in zowel concept, vormgeving en materiaalgebruik. De uitbreiding uit de jaren 1960 gebeurde in een contrasterende moderne stijl ontworpen door de New Yorkse architect Jack Robertson en is een fraaie getuige van vooruitstrevend modern bouwen, perfect geïntegreerd in een passend aangelegde omgeving.

Voor de aanleg van de terrassen rondom het huis en de aanplanting werd een beroep gedaan op de vermaarde Britse landschapontwerper Russell Page (1906-1985), waarbij dit één van de weinige creaties van deze wereldbepaalde ontwerper in Vlaanderen is.

Wetenschappelijke waarde:

van het parklandschap wordt gevormd door de interessante collectie aan parkbomen en de aanwezigheid van zeldzame boomexemplaren, waarbij enkele deel uitmaken van de zgn kampioenlijst van België, zoals de *Populus x canadensis* "Serotina" met een stamomtrek van 515 cm. Andere indrukwekkende bomen zijn de twee *Metasequoia*'s (Watercipressen) en de *Pterocarya fraxinifolia* (Kaukasische vleugelnoot) aan de vijver, waarbij de laatste bestaat uit een 20-tal stammen met in totaal een kruindoormeter van circa 43 meter, beiden staan aan de vijver in het natuurgebied Gerstjens dat nu in eigendom is van de stad Aalst. Ze maken evenwel deel uit van de aanleg van het landschapspark rond het Ronsevaal en de zichtas vanuit het kasteel.

Ook belangrijk houtig erfgoed zijn de jonge dreef met koningslinden en een gigantische *Gunnera* (mammoetblad) in de weide achter het kasteel.

De grote collectie deel uitmakende van de aanleg door Russel Page versterkt deze waarde.

Artistieke waarde:

- Wordt gevormd door het fraai aangelegd ensemble van gebouwen en park met hoge esthetische kwaliteiten.

De artistieke waarde van het kasteel ligt vooral in de kenmerkende decoratieve eclectische bouwstijl en in het goed bewaarde interieur in neostijl met talrijke bewaarde interieurelementen, zoals marmeren schouwen en parketvloeren, de neogotische stoffering van de vestibule met eikenhouten deuren en lambriseringen met ingewerkte

zitbanken in houtsnijwerk, zandstenen schouw en balkenzoldering, getuigend van ambachtelijk vakmanschap en een kwalitatieve en kunstzinnige smaak van de toenmalige burgerij.

De artistieke waarde van de villa ligt vooral in het ontwerp met romantische karakter geïnspireerd op de Engelse cottage en verrijkt met veel typerende decoratieve details. De uitbreiding van de villa uit de beginjaren 1960 naar ontwerp van de Amerikaanse architect Jack Robertson is een kwalitatief voorbeeld van vooruitstrevend modern bouwen, eenvoudig en helder van opzet, en met een duidelijke oriëntatie op de omliggende tuin en het aansluitende landschap.

- Het kasteeldomein met parkaanleg en vijver heeft opvallende zichtassen of vista's en werd rond de villa Les Trembles heraangelegd door de befaamde Britse tuinontwerper Russell Page. Tussen beide eigendommen zijn geen visuele kavelgrenzen aangebracht waardoor het geheel thans een bijzondere artistieke waarde vertoont.

De passende tuinaanleg rond de villa, naar ontwerp van de Britse tuinarchitect Russell Page, met verwerking van vista's vanuit het huis, versterkt nog de kwaliteiten van het architectonisch concept.

Het houtig erfgoed met de hoge boomkruinen en meterslange haag zijn tevens een belangrijk esthetisch element in het straatbeeld.

Sociaal-culturele waarde:

- Het domein Ronsevaal is illustratief voor een eind 19de-eeuwse buitenplaats opgericht door de begoede burgerij in een royaal aangelegd park aan de rand van de stad. In de architectuur van het kasteel met zijn nutsvoorzieningen wordt de toenmalige leef- en wooncultuur van de burgerij en het dienstpersoneel treffend weergegeven.

- Ook de later bijgebouwde villa getuigt van de levensstijl van de welgestelde bourgeoisie in het tweede en derde kwart van de 20ste eeuw, met een voorkeur voor een vrijstaande villa met ruime omringende tuin.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 5 juni 2009 en 4 december 2009 en 10 juni 2011 (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994, 22 augustus 2006, 18 september 2009, 11 januari 2010 en 2 augustus 2011).

Brussel,

Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Toerisme en Vlaamse Rand

Geert BOURGEOIS